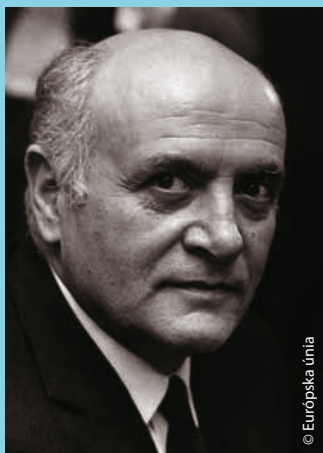

Altiero Spinelli: neústupný federalista

Altiero Spinelli 1907 - 1986

Talijský politik Altiero Spinelli bol jedným z otcov Európskej únie. Bol poprednou osobnosťou, ktorá sa zúčastnila na vypracovaní konečného návrhu Zmluvy o federálnej Európskej únii v Európskom parlamente – takzvaného Spinelliho plánu. Návrh v roku 1984 prijal prevažnou väčšinou Parlament a v 80. a 90. rokoch významne inšpiroval upevnenie zmlúv EÚ.

Ako sedemnásťročný vstúpil do Komunistickej strany – to malo za následok jeho uväznenie talianskym fašistickým režimom v období rokov 1927 až 1943. Na konci druhej svetovej vojny založil v Taliansku Federalistické hnutie.

V úlohe poradcu takých osobností, ako boli de Gasperi, Spaak a Monnet, pracoval na zjednotení Európy. Ako vyškolený sudca zároveň posunul európsku problematiku aj na akademickú pôdu a založil Ústav pre medzinárodné záležitosti v Ríme.

Ako člen Európskej komisie v rokoch 1970 – 1976 riadil oblasť vnútornej politiky. Tri roky bol talianskym poslancom za Komunistickú stranu, kým nebol v roku 1979 zvolený do Európskeho parlamentu.

Mladosť

Altiero Spinelli sa narodil v Ríme 31. augusta 1907 do rodiny socialistov. Už vo veľmi mladom veku bol politicky aktívny v talianskej Komunistickej strane. V roku 1926 bol pre svoje pôsobenie v Komunistickej strane zatknutý a Mussoliniho osobitný fašistický tribunál ho odsúdil na 16 rokov a 8 mesiacov väzenia. Desať z nich strávil vo väzení a ďalších šesť v domácom väzení. Nikdy však neodvolal a neľutoval svoje myšlienky, aj keď mu to mohlo priniesť omilostenie. Vo väzení zápalisto študoval a stal sa vášnivým obhajcom nadnárodnej integrácie. Kritizoval niektoré politické postoje Komunistickej strany. Strata ilúzií o strane a informácie, ktoré získal štúdiom, ho doviedli k odklonu od komunistov a obhajovaniu federalizmu. Svoje federalistické názory začal formovať v období, keď bol väznený na malom ostrove

Ventotene. Čoraz viac bol presvedčený o tom, že celoeurópske hnutie smerujúce k federalizmu môže vytvoriť protiváhu voči ničivej sile nacionalizmu.

Manifest z Ventotene

Počas pobytu na Ventotene čítal Spinelli práce niekoľkých teoretikov federalizmu. Inšpirovaný ich myšlienkami a ideálmi napísal spolu s ďalšími politickými väzňami Manifest z Ventotene, v ktorom sa zameril na svoju federalistickú víziu a budúcnosť Európy. Tento manifest patrí k prvým dokumentom, v ktorých sa obhajuje európska ústava. Pôvodne mal názov Smerom k

slobodnej a jednotnej Európe a uvádza sa v ňom, že víťazstvo nad fašistickými silami bude zbytočné, ak sa znovu obnoví starý európsky systém suverénnych národných štátov a jediné, čo sa zmení, budú spojenci. Bude to viesť len k ďalšej vojne. V manifeste sa navrhuje vytvorenie nadnárodnej európskej federácie štátov, ktorých základným cieľom bude prepojiť európske štáty tak, aby už nikdy nebolo možné rozpútať ďalšiu vojnu.

Federalistické hnutie

Po prepustení z domáceho väzenia v roku 1943 poslúžili jeho texty ako program pre Movimento Federalista Europeo (Federalistické hnutie Európy), ktoré ešte v tom istom roku založil. V 40. a 50. rokoch bol Spinelli horlivým zástancom jednotnej Európy na základe federalistických myšlienok. V tomto období kritizoval nedostatočný pokrok pri pokusoch o dosiahnutie európskej integrácie. Podľa jeho názoru nebola medzivládna spolupráca pri zachovaní úplnej národnej suverenity v organizáciách ako OECD a Rada Európy dostatočná. Preto neoblomne obhajoval ďalšiu integráciu. Vtedajšieho talianskeho premiéra Alcide de Gasperiho ako jeho politický poradca napríklad presviedčal, aby presadil vytvorenie Európskeho obranného spoločenstva, čo sa nakoniec na Spinelliho sklamanie nepodarilo.

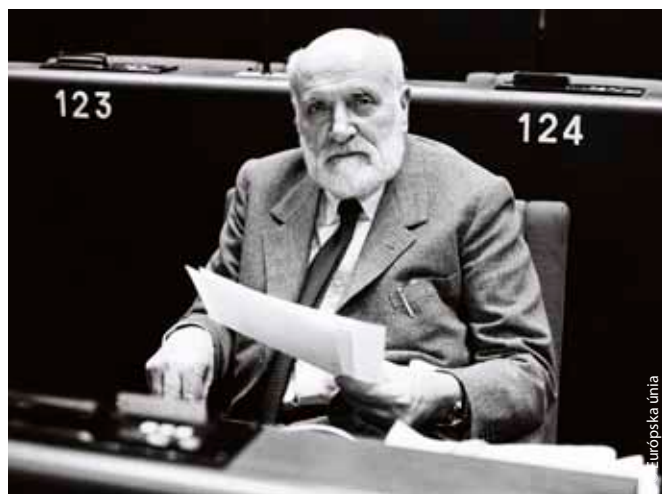
Krokodílí klub

V 60. rokoch zastával funkciu vládneho poradcu a výskumného pracovníka, v Ríme zriadil Ústav pre medzinárodné záležitosti a v rokoch 1970 až 1976 bol členom Európskej komisie. V roku 1979 bol zvolený za člena Európskeho parlamentu. Ako poslanec mal znovu šancu presadiť svoju federalistickú víziu Európy. V roku 1980 založil s ďalšími profederalisticky orientovanými poslancami tzv. Krokodílí klub, pomenovaný podľa ich obľúbenej reštaurácie v Štrasburgu. Krokodílí klub žiadal novú európsku zmluvu. Jeho členovia predložili Parlamentu návrh na zriadenie osobitného výboru, ktorý bude mať na starosti vypracovanie návrhu novej zmluvy o Európskej únii, postavenej na európskej ústave.

Spinelliho plán

14. februára 1984 Európsky parlament jeho návrh veľkou väčšinou hlasov prijal a schválil návrh Zmluvy o založení Európskej únie (tzv. Spinelliho plán). Napriek tomu, že národné parlamenty zmluvu neprijali, dokument poslúžil ako základ pre Jednotný európsky akt z roku 1986, ktorým sa otvárali vnútroštátne hranice spoločnému trhu, ako aj pre Maastrichtskú zmluvu z roku 1992, ktorou sa vytvárala Európska únia. Spinelliho nadšenie presvedčilo francúzskeho prezidenta Mitterranda, aby zmenil nepriateľský francúzsky postoj k všetkému, čo sa aspoň trochu nepodobá na medzivládny prístup k Európe. Tým sa dosiahol zvrät v postoji mnohých európskych vlád k ďalšiemu prehĺbovaniu európskej integrácie.

Altiero Spinelli neúnavne presadzoval svoj cieľ európskej nadnárodnej vlády so zámerom zabrániť ďalším vojnám a spojiť jednotlivé krajiny kontinentu do zjednotenej Európy, a to aj napriek tomu, že sa mu nepodarilo realizovať všetky ambiciózne ideály. Jeho myšlienky stáli za množstvom zmien v Európskej únii, najmä za veľkým posilnením právomocí Európskeho parlamentu. A Federalistické hnutie stále pravidelne organizuje svoje schôdze na malom ostrove Ventotene. Altiero Spinelli zomrel v roku 1986 a je po ňom pomenovaná hlavná budova Európskeho parlamentu v Bruseli.

Spinelli v Európskom parlamente v roku 1984, krátko po prijatí jeho plánu federatívnej Európy.